

Izvjješće s konferencije / Conference report

Riječki filološki dani, Rijeka, 8. do 10. studenoga 2018.

U Rijeci je od 8. do 10. studenoga 2018. godine održana međunarodna znanstvena konferencija *Riječki filološki dani*, koja se održava bijenalno u organizaciji Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci i ovogodišnja je bila dvanaesta po redu. Znanstvenicima su na raspolaganju bile tri tematske cjeline iz područja jezikoslovlja, znanosti o književnosti i kulture: *Osme u jezikoslovlju, književnosti i kulturi; Leksik i gramatika; RE-: -vizija, -interpretacija, -revalorizacija u književnosti i kulturi*. Na konferenciju se prijavilo 78 znanstvenika iz Hrvatske, Austrije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Irske, Mađarske i Poljske s ukupno 63 teme.

Prvoga dana konferencije, nakon pozdravnih riječi i otvaranja skupa, održana su pozvana predavanja koja su svojim sadržajem najavila već spomenute tri tematske cjeline. Pod predsjedanjem Ismaila Palića i Saše Potočnjak, prvo je Milan Mihaljević sa Staroslavenskoga instituta u Zagrebu održao predavanje *Mjesto i uloga rječnika u gramatici*, kojim je najavio tematsko područje *Leksik i gramatika*. Nakon njega predavanje je održala Željka Matijašević s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, koja je govorila o *Kulturi intenziteta od 1968. do 2018.*, najavivši tako drugu tematsku cjelinu *RE-: -vizija, -interpretacija, -revalorizacija u književnosti i kulturi*. Na koncu je Aleksandar Mijatović s Filozofskoga fakulteta u Rijeci održao predavanje pod naslovom *Što je to monument?*, kojim je najavio posljednje tematsko područje *Osme u jezikoslovlju, književnosti i kulturi*. Nakon plenarnih predavanja uslijedila je kratka rasprava, a potom i predstavljanje zbornika radova s prethodne konferencije *Riječki filološki dani 11*.

Drugoga dana konferencije održana je većina predavanja, i to je bio glavni i "udarni" dan cijeloga skupa. Rad u sekcijama započeo je u 10 sati i na kraju svake sesije uslijedila je kratka rasprava. Od odslušanih izlaganja izdvajamo sljedeća, u sklopu tematske cjeline *Osme u jezikoslovlju, književnosti i kulturi*.

Josip Miletić s Filozofskoga fakulteta u Zadru održao je predavanje *Utjecaj ideja Francuske građanske revolucije na Ivana Mažuranića*, u kojem je posebnu pozornost usmjerio na Mažuranićeve političke spise nastale u revolucionarnoj 1848. godini. Posebno je istaknuo Mažuranićevo zalaganje za jezičnu ravnopravnost svih naroda Monarhije, upravo kao posljedicu ideja Francuske revolucije.

Dubravka Brunčić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku održala je izlaganje *Revolucija 1848. i oblikovanje nacionalnoga*

identiteta u romanu Josipa Horvata "1848". Naglasivši da do danas nema posebne studije o tom romanu, iznijela je niz podataka u kojima Horvat problematizira to razdoblje i njegove utjecaje na razvitak hrvatskoga nacionalnoga identiteta, povezujući ideju nacije s naprednim idejama i slobodom kakvu je naglašavala Francuska revolucija.

Sanja Grakalić Plenković s Veleučilišta u Rijeci održala je predavanje *Prvi svjetski rat i moderna*, u kojem je problematizirala taj veliki svjetski sukob i povezala ga sa sudbinom hrvatskih književnika, počevši od antologije *Hrvatska mlada lirika*, preko pogibije Frana Galovića pa sve do svršetka rata. Za nju je 1914. upravo prijelomna godina jer se brojni hrvatski pisci u svojim autobiografijama osvrću na to razdoblje i u njihovim opisima prevladava ironija, tuga i beznade.

U isto vrijeme održavale su se i druge dvije tematske sekcije. Nakon kratke rasprave i stanke za kavu koja je uslijedila, sve su sekcije nastavile sa svojim radom.

Matijas Baković i Mario Grčević s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, u sekciji C-1, održali su izlaganje *Austro-ugarska okupacija BiH 1878. godine i jezik prvih brojeva Bosansko-hercegovačkih novina*, u kojem su prikazali političke i kulturne okvire austro-ugarske jezične politike i jezik prvih brojeva novopokrenutih novina, koji je slijedio uzus zagrebačke filološke škole na koju se ugledao. Istaknuli su da je jezična politika nove vlasti bila odraz određene i svjesno vođene politike kojom je BiH trebalo što prije približiti srednjoeuropskim zemljama.

Krešimir Mićanović s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, u izlaganju *Jezik među oštrim zubima: Pogled na 1968. iz jezičnopolitičke perspektive* raščlanjuje rasprave i polemike o jezičnom pitanju nakon objave prvih dvaju svezaka Rječnika dviju Matica. Razmatra i položaj slovenskoga i makedonskoga jezika prema tadašnjemu hrvatsko-srpskomu, te posebno naglašava da se u već započeti sukob između Hrvata i Srba uključuju, svatko sa svojih pozicija, još dva naroda: Crnogorci i Muslimani.

Vera Blažević Krezić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku izložila je svoju temu pod naslovom *Godina osmica – 1888. – u crkvenoslavenskoj radnji Dragutina Antuna Parčića*, naglašavajući njegovu ulogu i utjecaj koji je ostavio u hrvatskoj kulturnoj povijesti.

Mijo Lončarić, zaslužni znanstvenik Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu, u miru, u svojem se izlaganju *1978 – Priručna gramatika ...; 1998 – Opole: Hrvatski jezik; Krakov: Slavine danas* osvrnuo na te dvije značajne knjige iz dvaju razdoblja hrvatske jezične i političke povijesti. Naglasio je važnost obje knjige o kojima se danas rijetko progovara, a koje su odigrale važnu ulogu u identifikaciji hrvatskoga jezika na europskoj jezičnoj mapi.

Zadnjega dana konferencije, u subotu 10. studenoga, rad je nastavljen u prve dvije sekcije (A i B). U sekciji A-2 *Leksik i gramatika* izdvajamo sljedeća izlaganja.

Lina Pliško i Marijana Fabijanić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, u izlaganju *Prilozi romanskog podrijetla u mjesnim govorima Raklja i Kukljice*, proučavaju čakavske govore navedenih mjesta s posebnim osvrtom na romanizme u njima i njihovo ispreplitanje sa slavenskim govorima. Važno je naglasiti da je korpus prikupljen terenskim istraživanjima upravo 2018. godine.

Jelena Đorđević s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu u svojem izlaganju *Jezik Šenoina romana "Zlatarevo zlato" u funkciji književne umjetnosti* analizira prisutnost retoričkih koncepata u navedenom romanu uz posebnu pozornost jeziku i jezičnoj karakterizaciji Šenininih likova.

Lidija Cvikić i Matea Čolak s Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u izlaganju *Suodnos leksika i gramatike u ovladavanju morfologijom hrvatskoga kao materinskoga jezika* donose zanimljive rezultate svojega istraživanja među učenicima prvih triju razreda osnovne škole. Nažalost, rezultati istraživanja pokazuju da se materinski jezik ne usvaja sustavno u toj dobi jer morfološki jezični razvoj nije završen u predškolskoj, nego traje i u ranoj školskoj dobi.

Dunja Pavličević-Franić i Katarina Aladrović, također s Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, svojim se izlaganjem *Nepromjenjive riječi kao kohezivna i koherencijska sredstva pri strukturiranju teksta u ranojezičnome diskursu* donekle nadovezuju na prethodno izlaganje svojih kolegica, s tim da su u istraživanje uključeni učenici 3., 4., 5. i 6. razreda osnovne škole. Na kraju je istaknuto da su nužne promjene u obrazovnom sustavu i načinu poučavanja hrvatskoga jezika u osnovnoj školi, osobito na prijelazu iz mlađih razreda u 5. i 6. razred.

Nakon rasprave i stanke, rad je nastavljen u jednoj A sekciji i dvije B sekcije. Izdvajamo predavanja iz sekcije B-1.

Lilla Anna Trubics sa Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj u Pečuhu održala je izlaganje *Slika Mađara kod Marije Jurić Zagorke*, u kojem je iznijela prisutnost mađarskih elemenata i utjecaja u Zagorkinu novinarskom stvaralaštvu do kraja Prvoga svjetskoga rata. Primjećuje da se Zagorka prestaje baviti Mađarima nakon propasti zajedničke države, a što se poklapa i s krajem njezine novinarske karijere.

Igor Medić iz Klasične gimnazije u Zagrebu u izlaganju *Krležino preispisivanje hrvatske moderne u "Davnim danima"* iščitava sličnost Krležinih motiva i stilskih registara s predstavnicima hrvatske moderne poput A. G. Matoša, D. Domjanića, I. Vojnovića i dr.

Ana Vulelija s Filozofskoga fakulteta u Zadru u svojem izlaganju *Reinterpretacija ženskih biblijskih likova u zbirci "Legende u bojama i druge priče i*

pripovijetke” Štefe Jurkić upozorava na tu rijetko spominjanu hrvatsku književnicu katoličkoga književnoga pokreta i njezin pogled na položaj žena koji izlazi izvan stereotipnih okvira, čime ujedno problematizira položaj žena u prvoj Crkvi, ali i društvu u cjelini.

Sanjin Sorel s Filozofskoga fakulteta u Rijeci u svojem se izlaganju *Mile Budak: duhovna obnova i ulična književna politika* osvrće na pokušaj rehabilitacije ustaškoga ideologa i ministra NDH. Navodi da se prešućuje i relativizira njegov fašistički habitus i da se naglašava, po njemu nepostojeća, književna vrijednost, što sve kulminira imenovanjem ulica u desetak mjesta u Republici Hrvatskoj.

Može se reći da su 12. po redu održani Riječki filološki dani brojem znanstvenika i tematskom raznolikošću opravdali svoj ugled i unaprijed se veselimo zborniku koji će donijeti pisane radove nastale na temeljima izlaganja prezentiranih tijekom konferencije.

Matijas Baković